

MAGYAR KÖNYVESHÁZ.

ADALÉKOK SZABÓ KÁROLY RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁRÁNAK
I—III. KÖTETÉHEZ.

A Todorozsku-Horváth Könyvtár ismeretlen régi magyar
nyomatványai.¹ (Harmadik közlemény.)

I. kötet.

29.

[559] Lőcse (1657).

Uj és O | KALENDA|RIOM,* Christus Urunk szüle|tése után
való *1657* | esztendőre. | *Mellyet mostan Magyar és Er|dély Országra
nagy figyel|metességgel alkalmaz|tatott* | *Neubarth Christoph,* | *Theologus
és Astrologus.* | Lőtsén, Brever Lőrintz által. |

Hozzájárul:

Astrologiai vizsgálás, | *Christus Urunk születése* | után való |
1657 | esztend: | *Mellyben az Hadról és Békesegről* | betegsegről
és egéssegről, termésről | és terméketlensegről és egyéb ter|meszet-szerint
való esetekről, me|lyekből kell jót vagy gonoszt vár- | várunk (sic),
rővideden le jedzet|tettek, | *NEUBARTH CHRISTOPH* | *Siles: Bo-
lesl: Prédikátor és | Astronomus által.* | 8 r A—E iv 40 sztl. + 12 közbe-
kötött üres levél egykorú jegyzetekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

30.

[560] Lőcse, 1658.

Uj és O | *KALENDA|RIOM,* | Christus Urunk szüle|tése után
való | *1658* | esztendőre. | **Mellyet mostan Magyar és Er*|dély Országra
nogy figyel|metességgel alkalmaz|tatott* | *Neubarth Christoph* | *Theologus
és Astrologus.* | Lőtsén, Brever Lőrintz által. |

Hozzájárul:

¹ A második közleményt l. az 1929. évf. 214—221. lapjain.

Astrologiai vélekedés. | *A' mi Idvőzítő Urunknak* | születése után való | *1658* | Mellyben, az Istennek hatalma, az | időnek tulaldonságiból, úgy mint | hadak és békességek, betegségek és | egészségek, termések és terméketlen|segek, és egyéb esetek, jók vagy | gonoszak, meg vizsgáltnak és | ki jelentetnek; | *Neubarth Christoph* | *Sil. Bolesl. Theologus és* | Astronom: által. | 8° A—E iv 40 sztl. + 12 közbekötött üres l. egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

31.

[561] Lőcse, 1661.

Uj és O | *KALENDA|RIOM,* | Christus Urunk szüle|tése után való | *1661* | esztendő. | *Mellyet mostan Magyar és Er*|dély Országgra, és egyéb szom|széd helyekre alkalmaz|tatott | *Neubarth Christoph* | *Theologus és Astrologus.* | Lőtsén, Brever Lörintz által. |

Hozzájárul:

Astrologiai vizsgálás | *A' mi Idvőzítő Urunk szüle*|tése után való | *1661* | *Esztendőre.* | *Mellyben az Esztendő 4. Részében* | eső dolgokat; mint, Had és Békesség, | Betegség és egészeg, termő és termé|ketlenség, és más ehez hasonló dol|gok, mellyek Isten dolgairól vé|lekedhetők meg-je-|lent most minékünk | hűséggel | *BOLESZLAVIAI* | *Neubarth Christoph.* 8° A—E iv 40 sztl. + 12 közbekötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelzett részek vörösbetűsek.

32.

[562] Nagyszombat, 1661.

KALENDARION | KRISTUS URUNK Születése után való | *MDC LXI* | ESZTENDŐRE.* | *Mellyet az* | *Nemes, és Kyrályi Nagy-Szombat* | Várossának Meridiánomjárá, | és Polussá|nak 48. garádics magossága szerint és több kivált|képpen való helyeknek hasznára mind Magyar|Országban, mind Austriában; mind pedig más | környűl való tartományokban | A' TVDOS ÉS NEVEZETES ASTRONOMUSNAK | *ARGOLUS ANDRASNAK* | *Calculatiója szerént Nemes Magyar-Ország|nak* | *Nagy-szombati* *Academiában* való ASTROPHILUS | *Nagy szorgalmatossággal rendelt el.* (Magyar címer) * (Nyomtatta) Nagy-Szombatban az *Academiai bötűkkel* * Schneckenhau Menyhárt Vencszlő |

Hozzájárul külön címlappal, de folytatólagos tvjelzéssel:

PROGNOSIS | CONJECTURALIS ASTROLOGICA, | *Az az:* | Meg-magyarázása azoknak, mellyeket az ég|nek, és égi jegyeknek állásából a levegő-égnek s idők|nek változásáról és azok-felől, mellyek ezekről függel|nek, természet szerént való vélekedésből ember jöven|dőlhet KRISTUS URUNK Születése után való | MDCLXI. | ESZTENDŐRE. | *Mellyel a' tudós és névezetes Mathematicusnak ARGOLUS ANDRASNAK | Az égi jegyek folyásinak Calculatióiból fel-találtattak, | és kibozattattak | A Nagy-Szombati Academiában való ASTROPHILUS | által, azon Nagy Szombat Városának és más környél való | helyek Meridianumjának, és Pólusának magossága | szerént. 4° A—I iv 36 sztl. + 6* közbekötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

33.

[563] H. n. 1662.

Kalendárium az 1662. esztendőre. 8°.

Négylapos töredék. Valamelyik erdélyi nyomdából való. A naptár-töredékekkel összeragasztott levelek mind erdélyi nyomtatványokból valók voltak. (Dr. Todoreszku Gyula följegyzése.)

34.

[564] Lőcse, 1663.

Uj és O | *KALENDA|RIOM,* | Christus Urunk szüle|tése után való | *1693.* | Esztendő. | *Mellyet most-is Magyar és Er*|dély Országára, és egyéb szom|széd helyekre alkalmaz|tatott | *Neubarth Christoph* | Theologus és Astrologus. |

Hozzájárul:

*Astrologiai vizsgálás, | *Ez szokatlan és sokban vál*|tozó, Urunk születése után való | *1663.* | Esztendőbb. | *Az Esztendő 4. Réseinek állapot*|tya, vagy abban eső dolgok; mint Ecclipsis, Betegség és Egésseg. | Termés és Terméketlen|ség, vagy egyéb esetek; | *Sőt e' két fő Plánétáknak, Saturnus és* | Jupiternek az ő Jövöben való járások, | most-is jól megmagyaráztatik, | *Neubarth Christoph által,* | Mellyet a' több Országok közdől Magyar | és Erdély Országára is alkalmaztatott. | 8 r A—E iv 40 sztl. + 12 közbekötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.*

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

35.

[565] Lőcse, 1667.

Uj és O | *KALENDA|RIOM,* | Christus Urunk szűle|tése után
való | *1667.* | *Mellyet most-is Magyar és Er*|dély Országgra, és egyéb
szom|széd helyekre alkalmaz|tatott | *Neubarth Cristoph.* | *Theologus és*
Astrologus. | Lőtsén, Brever Samuel által. |

Hozzájárul:

ASTROLOGIAI | *VISGALAS,* | *avagy:* | *Az Plánétáknak és
egyéb ne*|vezetes fő Tsillagoknak for|gásiból vött | *JÓVENDŐLES,* |
Ez Christus Urunk születése után | *1667* | *ESZTENDŐRE.* | *Mellyben* |
Az Esztendőnek négy Részeiről, az | után az Ecclipsisekről, Hadak-
ról | és Békeségről rövideden le irt | *Neubarth Christoph.* | *B. S.*
Theol. és Astrol. | 8° 40 sztl. + 12 közbekötött üres levél egykorú be-
jegyzésekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

36.

[566] Lőcse, 1668.

Uj és O | *KALENDA|RIOM,* | Ez Urunk születése után | való
Bissextilis | *1668* | *Mellyet most-is Magyar és Er*|dély Országgra, és
egyéb szom|széd helyekre alkalmaz|tatott | *Neubarth Christoph.* | *Theologus*
és Astrologus. Lőtsén, Brever Sámuel által. |

Hozzájárul:

Rövid | *Astrologiai* | *VISGALAS,* | Erre a' Szőkő (avagy *Bissextilis*)
Chri|stus születése után való | *1668.* | *Esztendőre,* | *A' Tsillagok-
nak természet* | szerint való forgásiból eső jele|nések, ez also világon, |
Illendő szorgalmatossággal őszve|szerezetlnek és le irat|tainak, | *Neubarth
Christoph* | által. | 8° A—E iv 40 sztl. + 12 közbekötött üres levél
egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

37.

[567] Lőcse, 1672.

Comenius, I. A.: IOH. AMOS. COMENII | IANVA | LINGVÆ
LATINÆ | reserata aurea. | *Sive:* | SEMINARIUM | Linguae Latinae
& Scientiarum | omnium. | *HOC EST,* | *Compendiosa LATINAM*

& aliam | quamlibet Linguā. una cum Scientiarum | & Artium funda-
mentis, perdiscendi Metho|dus sub Titulis centum, Periodis mille | com-
prehensa. | Et in usum Scholae Varadiensis, juxta | Belgarum editionem
postremā accuratā & auctam in Hungaricam Linguam | translata, | Per |
STEPHANUM BÉNIAMIN SZILAGII, | ejusdem Scholae Rectorem.
Æstimat ut sapiens precio, non pondere gemmas: | Utilitate probat
sic quoque mentis opus. | LEUTSCHOVIAE | Typis Samuelis Brewer,
1672. | 8° 6 sztl. lev. + 276 l. + 8 sztl. lev.

38.

[568] Lőcse, 1673.

Uj és O | *KALENDARIVM* | Christus Urunk születése | *után
való 1673. Esztend:* | *Mellyet Magyar és Erdély Országgra, | egyéb Szűszéd
helyekre-is alkalmaztatott, | *NEUBARTH CHRISTOPH* | (Magyar
címer) LŐTSEN, BREWER SAMUEL által.* |*

Hozzájárul:

Rövid | Astrologiai | *VISGALAS;* | Erre az mi Christus Urunk |
születése után való | *1673.* | Bissextilis *Esztendőre*, | *A' Tsillagoknak
természet-* | szerint való forgásiból eső jele|nések, ez also világon, |
Illendő szorgalmatossággal őszve|szereztetnek és le-irat|tatnak, | *Neubarth
Christoph* | által. | 8° 40 sztl. + 12 közbekötött üres levél egykorú be-
jegyzésekkel.

A *-gal jelölt részek vörösbetűsek.

39.

[569] H. n. 1675.

[Articuli Dominorum Magnatum & Nobilium Regni Transylvaniae]
8° A—A₅ 5 sztl. lev.

Első levele hiányzik. Kelte: Datum Albae Juliae die 25. Mensis
Novembris, videlicet die Congregationis nostrae, Anno Domini Mille-
simo Sexcentesimo Septuagesimo Quinto.

40.

[570] Kolozsvár, 1682.

Paduai Iulius Caesar Practica | ARITHMETICA | Az az: | SZAM-
VETŐ | TABLA. | Melyben mindenféle adásról | és vételről akár mi-
némű ke|reskedésben is, bizonyos szá|moknak summáját készen | és

könnyen fel találhatni. | PADUAI IULIUS CÆ|SAR által irattatott. | *Mostan pedig a szép kis formában negyedszer ki-bocsátatott.* | COLOS-VARATT, | VERESEGYHAZI-SZENTYEL | MIHALY által MDC|-LXXXII. | 12 r.

Végén csonka.

41.

[571] Brassó, 1688.

Votivae acclamationes in nuptias Martini Albrichius et Marthae Hirschlerin. Stephanopoli. Egy lapos nyomtatvány könyvtáblából kizártott töredéke hat darabban.

A töredékeken a következők üdvözlő versei maradtak meg: Matthias Schulerus Filletelckensis, Andreas Schulerus Coronensis, Simon Weesther Lapidensis, Gymn. Cor. Orator, Georgius Adam Kirtschensis, Abrahamus Klein Schajoviensis, Laurentius Schulerus, Keresdiensis, Iohannes Graffius, Mediensis, Iohannes Helgy, Peschensis, Martinus Pildner, Magariensis, Marcus Manekesch, Coronensis, Andreas Gorgias, Coronensis, Michael Klein, Kis Schenckensis, Georgius Waad, Schoenensis, Laurent. Pleckerus, Coronensis, Martinus Abrahami, Streitford., Tobias Werner, Coronensis, Simon Both, Mariae Vallensis, Georgius Seulerus, Peschensis, Andreas Kaunz Budai, Johannes Böhm Coronensis, Michael Textoris Appostorffensis. A versek közt egy magyar is van, melynek szerzője Isaacus Szeli, Rector Hungarus:

Egy fris állat sétál Brassóban két lábon,
Kinek fejiben ver, s-farkában viz vagon.
Nem tanult ez, nemis kap az déakságon.
De Déakul beszél bár akar hol járgyon.

Ennek Nemetek kőszit vagon csak két lába
Az fejit Sz. Iobis regenten utalta,
Brassoban sem kedves; gyapjas az utollya
Egye meg bár sűtve, az ki el talállya.

42.

[572] Nagyszombat, 1697.

Alvari Emmanuel EMMANU|ELIS | ALVARI, | E | SOCIE-TATE | IESU, | DE | INSTITUTIONE | GRAMMATICA, | LIBER SECUNDUS. | *Ad* | Veterum ferē Grammaticorum ratio|nem revoca-

tus. | *DE* | CONSTRUCTIONE | OCTO PARTIUM | ORATIONIS. |
TYRNAVIÆ, *Typis Academicis per Ioannem* | *Andream Hörmann*.
 1697. | 8° 146 l.

Magyar szöveget is tartalmaz.

43.

[573] Lőcse, 1698.

[Balassa és Rimai: Istenes Énekek.] Hozzájárul külön címlappal, de folytatólagos ivjelzéssel. *Via Jacobea*, | az az: | IACOB PATRI | ARKA NAK | *Olly úta*, | Melly minden UTON IARÓ | s' bújdoso igaz Izraélitá-| kat, bátorságos és bóldog | DEREK UTRA igaz|gat, | Egynehány oktató Regu|lák és Istenes Imádságok | által. | Terem. 48. 15. 16.... LÖTSEN, 1698. 12° A—S iv 379 l. + 2 sztl. lev. + 38 l. A₁—A₂ levél és a vége hiányzik.

44.

[574] Kolozsvár, 1699.

Nemeti Mihály MENNYEI TÁRHÁZ | KULTSA, | *Avagy* | *Olly* idvességés, együgyü el|mékhez alkalmaztatott IMÁDSÁGOK, | *Mellyek-| kel* | Minden szükségben lévő együ|gyü emberek, az Isten kegyel|mes TÁRHÁZÁBA | bémehetnek. | *Mellyet szedett a' szent Irás szá|vaiból, azután maga megbövtlett* | Imádságokkal, Énekekkel, és Elmél|kedésekkel, a' *Nébai* b. e. | NEMETI MIHALY, a' Kol|osvári Ref. E. Tanítója. | *Mostan pedig másunnan válogatott és | szedett ábitatos* Lelki Elmél|kedések|kel 's Imádságokkal *ismét megbö|vitvén, mint nagy kintset, a' Ke|resz-| tyénséggel közlött* | M. TÓTFALUSI KIS MIKLÓS | KOLOSVARATT, 1699. Eszt. | 12° 8 sztl. lev. + 290 l. (Vége hiányzik.)

Szabó Károlynál felsorolt kiadásai: Kolozsvár 1673. — U. ott 1676. — Lőcse 1679. — Kolozsvár 1691. — Debrecen 1685. — U. ott 1703. — Lőcse 1706. — Bártfa 1708.

45.

[575] Nagyszombat, 1699.

Alvari Emmanuel: EMMANU|ELIS | ALVARI, | *E* | SOCIE-| TATE | IESU | PRINCIPIA, | *Seu* | GRAMMATICARUM | INSTI-| TUTIONUM | *LIBER PRIMUS*. | *TYRNAVIÆ*, | *Typis Academicis per Ioan: Andr: Hörmann*, | *Anno MDCXCIX*. | 8° 248 l.

Magyar szöveget is tartalmaz.

46.

[576] Kolozsvár, 1701.

Uj és ó | *KALENDARIOM* | CHRISTUS URUNK születése | után való | *1701* | *Eszkendőre* | *Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra is alkalmaztatott* | *NEUBART IÁNOS* | *Astrologus által.* | Cum Privilegio Regii Gub. Trans. | *KOLOSVA-RATT.* | Nyomt. M. TÓTFALUSI KIS MIKLÓS által. |

Hozzájárul:

Rövid | *ASTROLOGIAI VISGÁLÁS* | Christus Urunk születése után való | *1701 Eszkendőre,* | A' Tsillagoknak természet szerint való for|gásokból és jelenésekből. | 8° A—E iv 40 sztl. † 12 közbekötött üres levél egykorú bejegyzésekkel.

A *-gal jelzett részek vörösbetűsek.

47.

[577] H. n. (1703).

MI FEIEDELEM FELSŐ VADÁSZI RÁKOCZI FERENCZ...
2° 1 lapos nyomtatvány II. Rákóczi Ferenc menedéklevele Vác város lakosai számára. Kelte: Költ Tokajnál lévő Tábor helyünkben. Die 5. Mensis Decembris Anno 1703. A fejedelem aláírásával és pecsétjével ellátott példány.

48.

[578] H. n. 1703.

ÉN SZÉKESI GROFF BERCSENI MIKLOS...

Gr. Bercsényi Miklós menedéklevele Vác város lakosai számára. Kelte: Költ Eger alatt (sic) lévő Táborban Die 2. Novembris Anno 1703. Bercsényi aláírásával és pecsétjével ellátott példány.

49.

[579] (Lőcse, XVII. sz.)

(Árgirus királyfi históriája.)

Könyvtáblából kifejtett töredékek. Megvan a B₂ B₃ C₂ és C₃ levelek alsó fele. Ugyanazon könyvtáblából fejtettek ki Comenius Januaria 1649-i lőcsei kiadásának és Madarász Márton Elmélkedéseinek (Lőcse, 1635.) töredékei, amelyek az Árgirus-töredékkel egyező nyomást mutatnák.

Ezek nyomán vehető XVII. századi lőcsei nyomtatványnak. A Magyar Nemzeti Múzeum birtokában levő töredékekkel (v. ö. Sztripszky Adal. 2173. sz.) szövegben egyezik, amint ezt a múzeumi töredék B₄ és a Todorozsku-töredék C₂ levelén közösen előforduló öt versszakból (Secunda Pars 19—24. szakasz) kitűnik. A Todorozsku-töredék helyesírása és nyomdai kiállítása sokkal újabb keletű, úgy hogy a Todorozsku-töredék keletkezési idejét a XVII. század második felére tehetjük.

50.

[580] Bécs, 1708.

Az | ISTEN | Mindenhatóságának | Tárháza | Az az | SZ. ANNA |
 a' Boldogságos Szüz MARIA | édes Anyyá nak | TISZTELETI. | Fő-
 képpen | a' Magyar Országban hozzája lévő | régi és buzgo áitatosságának
 öreg|bitésére megnyittatott. | Nyomtattatott Bécsben | ... ger András
 által 1708. 8 ... 8 r 6 sztl. lev. + 354 l. + 5 sztl. lev.

Ajánlva Esterházy Pál nádornak. A kipontozott helyeken a szöveg sérült.

PUKÁNSZKYNÉ KÁDÁR JOLÁN.

Adalékok Szabó Károly Régi Magyar Könyvtárának III. köte- téhez a debreceni ref. kollégium könyvtárából.

1.

[146] Wittenberg, 1600.¹

Thuri Georgius: Carmina. 8 r.

Megvolt a 18. században a debreceni ref. collegium könyvtárában, egybekötve Cyrusi Theodoretus némely művének azzal a kiadásával, melyet Beumler Márk zürichi tudós látott el jegyzetekkel, de ebből ki-
 tetpetett később, amint a nyomok ma is mutatják.

2.

[147] (Hely?), (Év?).

Szegedi: Philosophia christiana.

Megvolt a 18. század elején a debreceni ref. collegium könyvtárában.

¹ Az utolsó adalékot a III. részhez l. 1927. évf. 168. l.